

NÁRODNÍ UMĚLEC

Ladislav Černý

„Studuji raději současné, než staré autory, jelikož zde mám větší možnost tvořivosti. Musím doznati, že jsem se studováním moderní hudby nejvíce naučil a sluch vytříbil. Většinu děl současných autorů, která jsem nastudoval a kterými jsem se pracně prokousal, mám rád, i když jsem eventuálně zprvu k některým zaujal příkré stanovisko. Přesto, že se některá z nich publiku nelíbí, snažím se je obhájit a nejraději bych je hrál tak často, až by se každému zalíbila. Snad je v tom i kus ctižádosti“.

Ladislav Černý v anketě Rytmu, č. 8. r. 1944

Strana 1

Jan Nepomuk Hummel: SONÁTA ES DUR PRO VIOLU A KLAVÍR - Allegro moderato - Adagio - Rondo con moto.

Strana 2

Max Reger: SONÁTA G MOLL PRO SOLOVOU VIOLU, op. 31 - Molto sostenuto - Vivace - Andante sostenuto - Molto vivace.

Jan Tausinger: DUETTI COMPATIBILI na seň švédského básníka Erica Lundgreena.

Jarmila Kozderková - klavír
Brigita Sulcová - soprán

Seznámili se r. 1922 v Donaueschingen, kde Pražské kvarteto spolu s Amar-Hindemithovým účinkovalo na koncertech festivalu. Odtud se datuje vztah obou umělců, potvrzený věnováním Sonáty op. 25, č. 1, P. Hindemitha L. Černému.

„Přátelství těchto dvou umělců bylo stále a je-li dnes někdo na světě, koho lze považovat za konečnou autoritu ve věci Hindemithovy hudby, pak je to Ladislav Černý“.

American String Teacher, 1967

Obrovský dub stojí v Praze

Narozen 1891 v Plzni. V roce 1920 založil s bratry R. a L. Zikou soubor, proslavený od roku 1929 jménem Pražské kvarteto. Do roku 1966 uskutečnilo 1381 koncertů doma i v zahraničí (zájezdy po celém světě, do Ameriky, na Island). Účinkovalo celkem v 11 složeních (působili zde i Dr. A. Plocek, B. Novotný, J. Suk, J. Šimandl, I. Večtomov). Historická data: Účast na festivalech soudobé hudby v Donaueschingenu r. 1922 a 1924, světová premiéra I. smyčcového kvartetu Leoše Janáčka na festivalu v Benátkách r. 1924. Repertoár souboru tvořila převážně díla soudobá, jejichž uváděním zasahují do klidné hladiny koncertního života. Osobnost Černého doplňuje dráha pedagogická — od roku 1940 vyučuje na pražské konzervatoři, od roku 1946 na AMU jako profesor violy a komorní hry. Množství jeho žáků úspěšně působí do i v zahraničí. Po roce 1945 vyvíjí Černý zvýšenou sólistickou činnost, je průkopníkem koncertní violy a komorní hry (uvádí i přepisy skladeb pro housle, jako Janáčkovu a Franckovu Sonátu). Provádí novinky na koncertech Svazu čsl. skladatelů, natáčí na gramofonové desky a pro účely rozhlasu, hraje na recitálech a mnoha kulturně významných programech. Za celoživotní umělecké zásluhy je jmenován 8. 9. 1955 zasloužilým a 17. 12. 1971 národním umělcem.

American String Teacher, 1967

VÝBĚR REPERTOÁRU:

H. Berlioz: Harold v Itálii
E. Bloch: Suita pro violu a klavír
P. Bořkovec: Sonáta pro sólovou violu

B. Britten: La Chimaie
O. Flosman: Jesenická suita
W. Fortner: Concertino pro violu
J. Feld: Sonáta pro violu a klavír
A. Honegger: Sonáta pro violu a klavír

P. Hindemith: Sonáta op. 11, č. 4 — Sonata op. 25, č. 1 — Koncert pro violu a orchestr — Smuteční hudba
J. Jaroš: Sonáta fantasia pro violu
J. Kalaš: Koncert pro violu a orchestr

K. B. Jiráček: Sonáta pro violu a klavír — Smuteční hudba
J. Matěj: Rhapsodie pro violu a orchestr
J. Matys: Sonáta pro violu a klavír
J. Vrána: Poselství Ninive

A. Provasnik: Fantasie pro violu a orchestr
J. Tausinger: Partita pro violu a klavír — Concertino meditazione pro violu a komorní orchestr

„V podání Pražského kvarteta převládá stále vnitřní napětí, vybroušené místy až jakoby na ostří meče, takže jejich hra, která však ve svém stylu je naprosto vyrovnaná, hovoří zcela duchem moderní produkce“.

Český deník, 4. 4. 1933 (O. F.)

„Neváhám prohlásit, že toto kvarteto je naše nejlepší kvartetní sdružení vůbec. Není možno o něm říci, že opravňuje k velkým nadějím, nýbrž ono ty naděje již plní“.

Dr. V. Helfert, Socialistické listy, 17. 10. 1923

„Zvítězili hned napoprvé jako sdružení překvapujících hodnot. Výkony jsou technicky dokonalé, i v jednotlivé souhře, mají silný vzlet, silné vnitřní rozkypění“.

Dr. O. Sourek, Venkov, 25: 10. 1922

„V jejich podání bylo tolik věcného rozvážení a tolik muzikantského pochopení, že nová kvarteta přes svoji složitost a namnoze novou výrazovost vynikla v neobyčejné zřetelnosti“.

Dr. V. Vomáčka: Lidové noviny,

L. ČERNÝ a J. KOZDERKOVÁ

OČIMA KRITIKY:

„Spiritus rector sdružení je violista Černý, umělec na tento nástroj, jak je jen pořádku na celém světě. To on je zdrojem mimořádných kvalit kvarteta, on je ohněm, z něhož sálají plameny nadšení“.

M. Grünberg: Meister der Violine Berlin 1925

„Plně přesvědčila 2. věta smyčcového kvarteta (A. Háby) v podání Pražského kvarteta. Byla tak prokázána existence čtvrttónové hudby, která není v rozporu s řádem tradice, ale navazuje naň. To je výlučná schválnost fanatika, ale právný projev hudebně umělecký“.

České Slovo, 29. 5. 1935 (1a)

„Rozborem dospěli bychom k zjištění, že toto komorní sdružení je ovládnuto duchem protikladu. Violista Černý je strůjcem dynamických konci. Reakcí na ně vzněcují ostatní unaveně svou klidnou hudebností k výkonům, jejichž klasická linie je vytepaná vlivem moderního umění“.

České Slovo, 23. 11. 1935 (1a)

Skuteč., 12. 1. 46.

Milí přátelé,

hned jsem tuto skladbu doplnil a velmi krásně - vykopuji nyní k bouřlivému potlesku posluchačů. Dodatečně svůj velký dík
K. M. Novák